

به نام خدا

اثر بخشی آموزش مهارت‌های خودمدیریتی بر پر خاشگری و مقبولیت اجتماعی در زنان زندانی زندان تنکابن

مؤلف :

آنی‌تا نعمت‌گرگانی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۵)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب‌رسان موجود می‌باشد

Chaponashr.ir

chaponashr.ir

iran-peer-review.com

انتشارات ارسطو

سرشناسه: نعمت گرگانی، آنتیا، ۱۳۷۷
عنوان و نام پدیدآور: اثربخشی آموزش مهارت‌های خودمدیریتی بر پرخاشگری و مقبولیت اجتماعی در زنان زندانی
زندان تنکابن / مولف آنتیا نعمت گرگانی
مشخصات نشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۵.
مشخصات ظاهری: ۱۲۴ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۱۲۹-۱۷۰-۰
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه.
موضوع: آموزش - مهارت‌های خودمدیریتی - مقبولیت اجتماعی
رده بندی کنگره: TP ۹۸۳
رده بندی دیویی: ۵۵/۶۶۸
شماره کتابشناسی ملی: ۸۸۳۷۶۱۹
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: اثربخشی آموزش مهارت‌های خودمدیریتی بر پرخاشگری و مقبولیت اجتماعی در زنان زندانی تنکابن
مولف: آنتیا نعمت گرگانی
ناشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: الهام غفاری
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۵
چاپ: زیرجلد
قیمت: ۲۱۰۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۱۲۹-۱۷۰-۰
تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

فهرست

پیشگفتار.....	۷
مقدمه.....	۱۱
تعاریف عملیاتی.....	۱۶
زندان و و پیامدهای آن.....	۱۷
پرخاشگری.....	۲۰
تعریف و مفهوم‌شناسی پرخاشگری.....	۲۰
ابعاد پرخاشگری.....	۲۲
بروز پرخاشگری در دوره‌های زندگی.....	۲۵
علت‌شناسی پرخاشگری.....	۲۷
همایندی با اختلالات روانی.....	۲۸
تفاوت‌های افتراقی پرخاشگری.....	۳۰
عوامل مؤثر اجتماعی و محیطی.....	۳۱
نظریه‌های مرتبط با پرخاشگری.....	۳۳
نظریه روان‌پویشی.....	۳۳
نظریه نوروبیولوژیکی پرخاشگری.....	۳۴
مدل کنترل پرخاشگری.....	۳۶
رویکردهای درمان پرخاشگری.....	۳۷
درمان شناختی-رفتاری.....	۳۷
درمان مبتنی بر پذیرش.....	۳۹
مقبولیت اجتماعی.....	۴۰

۴۰.....	تعریف و مفهوم‌شناسی
۴۲.....	ابعاد مقبولیت اجتماعی
۴۴.....	بروز مقبولیت اجتماعی در دوره‌های زندگی
۴۶.....	عوامل مؤثر بر مقبولیت
۴۸.....	پیامدهای مقبولیت اجتماعی پایین
۴۹.....	نظریه‌های مرتبط با مقبولیت اجتماعی
۴۹.....	نظریه نیاز به تأیید اجتماعی
۵۰.....	نظریه نقش‌های اجتماعی
۵۲.....	نظریه تعامل نمادین
۵۳.....	روش‌های بهبود مقبولیت اجتماعی
۵۳.....	آموزش مهارت‌های بین‌فردی
۵۵.....	افزایش هوش هیجانی
۵۶.....	توانمندسازی ارتباطی در محیط‌های بسته
۵۸.....	مهارت‌های خودمدیریتی
۵۹.....	نقش خودمدیریتی در تنظیم هیجانی
۶۰.....	ساختار مهارت‌های خودمدیریتی
۶۲.....	اثربخشی مهارت‌های خودمدیریتی بر پرخاشگری
۶۴.....	اثربخشی مهارت‌های خودمدیریتی بر مقبولیت اجتماعی
۶۶.....	نظریه‌های مرتبط با خودمدیریتی
۶۶.....	نظریه خودکارآمدی و خودنظم‌جویی
۶۷.....	مدل حل مسئله اجتماعی
۶۹.....	درمان مبتنی بر تعهد و پذیرش

۷۰.....	پیشینه پژوهش
۷۰.....	پیشینه داخلی
۷۳.....	پیشینه خارجی
۷۸.....	جمع‌بندی
۷۹.....	روش تحقیق
۸۰.....	جامعه آماری
۸۰.....	حجم و روش نمونه‌گیری
۸۱.....	ابزار گردآوری اطلاعات
۸۳.....	روش گردآوری اطلاعات
۸۴.....	روش تجزیه و تحلیل داده‌ها
۸۵.....	ملاحظات اخلاقی
۸۹.....	تحلیل استنباطی داده‌ها
۸۹.....	پیشفرض‌های تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌ها
۹۰.....	بررسی نرمال بودن داده‌ها با آزمون شاپیرو ویلک
۹۱.....	آزمون همگنی واریانس‌ها
۹۳.....	خطی بودن رابطه هم‌پراکنه-پیامد در هر گروه
۹۴.....	تحلیل فرضیه‌ها
۹۷.....	بحث و نتیجه‌گیری
۱۰۸.....	محدودیت‌های پژوهش
۱۰۹.....	پیشنهادهای
۱۰۹.....	پیشنهادهای پژوهشی
۱۰۹.....	پیشنهادهای کاربردی

پیشگفتار

در روان‌شناسی بالینی، رفتارهای ناسازگارانه مانند پرخاشگری^۱ و مقبولیت اجتماعی^۲ در افراد زندانی، به‌ویژه زنان، یکی از حوزه‌های مهم تحقیقاتی است. زنان زندانی به دلیل مواجهه با فشارهای اجتماعی، روانی و فرهنگی خاص در زندان‌ها، دچار مشکلات پیچیده‌ای در سلامت روانی و اجتماعی می‌شوند که به بروز رفتارهای آسیب‌زا و ناسازگارانه می‌انجامد. این شرایط به‌طور چشمگیری بر روابط اجتماعی و روانی آن‌ها تأثیر گذاشته و موجب بروز مشکلاتی نظیر پرخاشگری و کاهش مقبولیت اجتماعی می‌شود (هیز^۳، ۲۰۲۳).

مطالعات نشان می‌دهند که پرخاشگری در زندان‌ها، به‌ویژه در میان زنان زندانی، اغلب نتیجه تجربیات منفی و احساسات ناتوانی است که به دلیل شرایط دشوار زندان و فشارهای روانی و اجتماعی بروز می‌کند. این رفتارهای پرخاشگرانه، چه به‌صورت بدنی و چه به‌صورت کلامی، می‌تواند روابط اجتماعی افراد را مختل کرده و بر مقبولیت اجتماعی آنان در میان سایر زندانیان تأثیر منفی بگذارد (گالاگر^۴ و همکاران، ۲۰۲۳؛ ولز^۵، ۲۰۲۳). زنان زندانی به دلیل محدودیت‌های اجتماعی و اقتصادی، از پشتیبانی اجتماعی کمتری برخوردارند و این عدم حمایت می‌تواند موجب افزایش رفتارهای تهاجمی در مواجهه با استرس‌های محیطی شود (کیم^۶ و همکاران، ۲۰۲۳؛ لیچتی^۷، ۲۰۲۵).

مقبولیت اجتماعی زنان زندانی، که به‌طور مستقیم با روابط فردی و تعاملات آنان با دیگر زندانیان و مسئولان زندان مرتبط است، نقش مهمی در سلامت روانی و اجتماعی آن‌ها ایفا می‌کند. کاهش مقبولیت اجتماعی می‌تواند به‌عنوان یک عامل تشدیدکننده رفتارهای پرخاشگرانه عمل کند، زیرا زنانی که از حمایت اجتماعی کمتری برخوردارند، از مکانیزم‌های دفاعی مانند پرخاشگری برای مقابله با تنش‌ها استفاده می‌کنند (کمالی و همکاران، ۲۰۲۵).

در این راستا، آموزش مهارت‌های خودمدیریتی به‌عنوان یکی از مداخلات مؤثر در کاهش رفتارهای پرخاشگرانه و افزایش مقبولیت اجتماعی زنان زندانی مطرح است. این مهارت‌ها، شامل تنظیم هیجانات، کنترل خشم و بهبود روابط بین‌فردی، می‌تواند به زنان زندانی کمک کند تا واکنش‌های

۱ . aggression

۲ . social acceptance

۳ . Hayes

۴ . Gallagher

۵ . Wells

۶ . Kim

۷ .Leichti

سازگارتر و مؤثرتری در مواجهه با شرایط استرس‌زا از خود نشان دهند (ابراهیم بای سلامی و همکاران، ۱۴۰۳؛ ریمایاتی^۱ و همکاران، ۲۰۲۳). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که زنان زندانی که در برنامه‌های آموزشی خودمدیریتی شرکت کرده‌اند، شاهد کاهش پرخاشگری و بهبود مقبولیت اجتماعی خود بوده‌اند (کایاوغلو و کوسه^۲، ۲۰۲۴). (مرادی و همکاران، ۲۰۲۵). این برنامه‌ها می‌توانند علاوه بر بهبود روابط فردی، به‌طور مؤثری به ارتقاء تاب‌آوری اجتماعی در محیط‌های پرتنش زندان کمک کنند (رحمت‌الهی و همکاران، ۱۴۰۳). آموزش مهارت‌های خودمدیریتی^۳ به‌عنوان یک مداخله مؤثر در جهت تعدیل رفتارهای شناختی، هیجانی و اجتماعی افراد (حضرتی، ۱۴۰۰) بخصوص زنان زندانی مطرح شده است، این مهارت‌ها که شامل مؤلفه‌هایی چون تنظیم هیجانی، مهارت حل مسئله و کنترل خشم هستند، می‌توانند به زنان کمک کنند تا در مواجهه با چالش‌های محیطی، واکنش‌های منطقی‌تر و مؤثرتری از خود نشان دهند (بلک، ۲۰۲۴).

پژوهش‌هایی که در زمینه آموزش این مهارت‌ها در محیط زندان انجام شده‌اند، حاکی از آن‌اند که زنان زندانی پس از شرکت در برنامه‌های آموزشی خودمدیریتی، در ابعاد مختلف رفتاری از جمله پرخاشگری، بهبود چشمگیری داشته‌اند (کایاوغلو و کوسه^۴، ۲۰۲۴). همچنین، ارتقاء توانمندی در ابراز هیجان و حل مسئله، زمینه‌ساز بهبود روابط بین‌فردی و در نهایت افزایش مقبولیت اجتماعی در میان سایر زندانیان شده است (اسمیت، گاکونو و کانلیف^۵، ۲۰۲۱).

نکته مهم آن است که زنان زندانی غالباً فاقد آموزش‌های ساختاریافته‌ای هستند که بتواند به آن‌ها در مدیریت مؤثر هیجانات و تعاملات اجتماعی کمک کند؛ در نتیجه، مداخلاتی از این جنس می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای در کاهش رفتارهای ناسازگارانه و افزایش تاب‌آوری اجتماعی^۶ آنان ایفا کند (بیکر، کوردرو ترستون و گوردون^۷، ۲۰۲۴).

از منظر روان‌شناسی بالینی، اهمیت پرداختن به آموزش مهارت‌های خودمدیریتی در این گروه خاص نه فقط به‌دلیل وضعیت خاص آن‌ها در ساختار اجتماعی، بلکه به‌علت نقش این مهارت‌ها در کاهش

۱. Rimayati

۲. Kayaoğlu & Köse

۳. self-management skills

۴. Kayaoğlu & Köse

۵. Smith, Gacono, & Cunliffe

۶. social resilience

۷. Baker, Cordero Treston, & Gordon

آسیب‌های روانی و افزایش توانمندی‌های بین‌فردی برجسته است (آنتونیو و قیمت ۱، ۲۰۲۱). آموزش این مهارت‌ها می‌تواند ظرفیت تنظیم هیجان، تصمیم‌گیری در موقعیت‌های تنش‌زا و حفظ ارتباطات سازنده در شرایط محدود را در زنان زندانی تقویت کند (پاوینی ۲، ۲۰۲۲).

با در نظر گرفتن این مباحث، پژوهش حاضر با هدف بررسی تعیین اثربخشی آموزش مهارت‌های خودمدیریتی بر کاهش پرخاشگری و ارتقاء مقبولیت اجتماعی در زنان زندانی تنکابن طراحی شده است؛ هدفی که می‌تواند گامی مؤثر در جهت ارتقاء سلامت روان و بهبود کارکرد اجتماعی این گروه آسیب‌پذیر تلقی شود.

۱. Antonio & Price

۲ . Pavioni

فصل اول

در زندگی زنان زندانی، شرایط زندان به طور خاص تأثیرات روانی، اجتماعی و جسمی ویژه‌ای بر آن‌ها می‌گذارد که به دلیل ویژگی‌های خاص زنان در مواجهه با فشارهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی، این تأثیرات بیشتر از مردان بروز می‌کند. این فشارها منجر به بروز مشکلات روان‌شناختی و اجتماعی نظیر اضطراب، افسردگی و پرخاشگری می‌شود (لاتواک، ۲۰۲۴). در زندان، زنان به‌ویژه به‌خاطر شرایط اجتماعی و خانوادگی نامناسب وارد مسیرهای مجرمانه می‌شوند و به دلیل تجربه فشارهای روانی و اجتماعی بیشتر از مردان، مشکلات روان‌شناختی بیشتری دارند و این خود منجر به اثرات منفی بر شخصیت این زنان می‌شود (آبرهام و همکاران، ۲۰۲۴).

پرخاشگری ۲ در زندان‌ها، که به‌عنوان واکنشی پیچیده به فشارهای اجتماعی، هیجانی و روانی بروز می‌کند، شامل ابعاد بدنی، کلامی، خشم و خصومت است. این رفتارها می‌تواند به دلیل محدودیت‌های اجتماعی و اقتصادی در زندان، تشدید شود و روابط اجتماعی زنان زندانی را تحت‌الشعاع قرار دهد و مقبولیت اجتماعی ۳ آنان را کاهش دهد (اسلاکی، ۲۰۲۱؛ گالاگر، ریگان و آوریلی، ۲۰۲۳). این پرخاشگری به‌ویژه ناشی از محرومیت‌های اجتماعی و تعاملات منفی با دیگر زندانیان و مسئولان است که موجب تشدید آن در زنان زندانی می‌شود (ولز، ۲۰۲۳؛ کیم و همکاران، ۲۰۲۳). همچنین، پژوهش‌ها نشان می‌دهند که این نوع رفتارها تحت تأثیر عواملی مانند احساس ناتوانی و فشار روانی است و بروز خشم و خصومت در پاسخ به بی‌عدالتی‌های زندان می‌تواند منجر به تشدید تنش‌ها و

۱. Abraham

۲. Aggression

۳. Social Acceptance

۴. Ślaski

بروز رفتارهای تهاجمی شود (لندکویست ۱، ۲۰۰۰؛ ادیسون و هاینی ۲، ۲۰۲۳؛ لوندبرگ و اسمیت ۳، ۲۰۲۴).

با توجه به تأثیرات منفی پرخاشگری بر روابط اجتماعی و مقبولیت زنان زندانی، یکی از راهکارهای مؤثر در کاهش این رفتارها آموزش مهارت‌های خودمدیریتی ۴ است. این مهارت‌ها شامل کنترل هیجانات، مدیریت خشم و بهبود روابط است که می‌تواند به کاهش تنش‌ها و تقویت روابط اجتماعی کمک کند (حضرتی، ۱۴۰۰). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که زنان زندانی که در برنامه‌های آموزشی خودمدیریتی شرکت کرده‌اند، شاهد کاهش چشمگیر پرخاشگری و بهبود مقبولیت اجتماعی خود بوده‌اند (ریمایاتی، سایکتی و ردجکی ۵، ۲۰۲۳؛ کیرک‌ویک و بوشمن ۶، ۲۰۲۴؛ کایاواوغلو و کوسه ۷، ۲۰۲۴).

پرخاشگری در زنان زندانی اغلب ناشی از ناکامی‌ها و احساس عدم توانایی در کنترل وضعیت است که در نتیجه فشارهای روانی و اجتماعی به‌ویژه در زندان بروز می‌کند (بیکر، کوردرو و ترسون و گوردون، ۲۰۲۴). در این شرایط، پرخاشگری به‌عنوان مکانیسم دفاعی برای مقابله با استرس و تهدیدها عمل می‌کند (نابوایر و اوکوت ۷، ۲۰۲۴). در این بین توانمندی در مدیریت خشم و خصومت می‌تواند روابط اجتماعی زنان زندانی را به‌طور قابل توجهی بهبود بخشد و موجب برقراری روابط مثبت‌تر با دیگران شود که خود زمینه‌ساز ایجاد مقبولیت اجتماعی در بین این زنان است (بهرامی، مظاهری و حسن‌زاده، ۲۰۱۶؛ نیکولیچ و همکاران، ۲۰۲۴).

در نهایت، مقبولیت اجتماعی زنان زندانی، که ارتباط مستقیم با روابط فردی، تعاملات با مسئولان زندان و سلامت روانی آن‌ها دارد، تحت تأثیر پرخاشگری‌های بدنی و کلامی قرار می‌گیرد. این رفتارهای پرخاشگرانه معمولاً به‌عنوان واکنشی دفاعی در برابر فشارهای اجتماعی و روانی زندان بروز می‌کنند و می‌توانند مقبولیت اجتماعی زنان را کاهش دهند (کلمونز ۸، ۲۰۲۱؛ ریمایاتی، سایکتی و

۱. Lindquist

۲. Edison & Haynie

۳. Lundeberg & Smith

۴. Self-Management Skills Training

۵. Rimayati, Sayekti, & Redjeki

۶. Kjærvi & Bushman

۷. Nabwire & Okoth

ردجکی، ۲۰۲۳). در این میان آموزش مهارت‌های خودمدیریتی، مانند کنترل خشم و حل مسئله، می‌تواند به زنان کمک کند تا واکنش‌های تهاجمی را کاهش داده و از درگیری‌های اجتماعی جلوگیری کنند (صفری، ۲۰۱۵؛ دیویس، ۲۰۲۴). این مهارت‌ها نه تنها به بهبود روابط اجتماعی کمک می‌کنند، بلکه امکان مقابله مؤثرتر با چالش‌های زندان را نیز فراهم می‌آورد (ریمایاتی، سایکتی و ردجکی، ۲۰۲۳). دیگر پژوهش‌ها نشان داده‌اند که زنان زندانی که در این نوع برنامه‌های آموزشی شرکت کرده‌اند، معمولاً روابط اجتماعی بهتری برقرار می‌کنند و از مقبولیت اجتماعی بیشتری برخوردارند (مرادی و همکاران، ۲۰۱۹؛ اسمیت، گاکونو و کانلیف، ۲۰۲۱؛ کایاوغلو و کوسه، ۲۰۲۴؛ چمچ، ماداک، گولن و سونمز، ۲۰۲۵).

این توانمندی‌ها به‌ویژه در شرایط پرتنش زندان که فشارهای اجتماعی و روانی زیاد است، می‌تواند به کاهش تنش‌ها و بهبود انسجام اجتماعی کمک کند (مارتینز-اینیگو، ۲۰۲۱). زنان زندانی که توانایی در مدیریت پرخاشگری دارند، روابط بهتری با هم‌سلولی‌ها و کارکنان زندان برقرار کرده و از مقبولیت اجتماعی بیشتری برخوردارند (آنتونیو و قیمت، ۲۰۲۱؛ باتلر، ۲۰۲۲). در این راستا، مهارت‌های خودمدیریتی می‌تواند به‌طور مؤثری در کاهش رفتارهای پرخاشگرانه و بهبود روابط اجتماعی زنان زندانی تأثیرگذار باشد. این آموزش‌ها شامل مهارت‌های کنترل هیجانات، تصمیم‌گیری و استراتژی‌های مقابله‌ای است که به کاهش پرخاشگری و تقویت انسجام اجتماعی در زندان کمک می‌کند (بلک، ۲۰۲۴). بنابراین، هدف این پژوهش بررسی این موضوع بود که آیا آموزش مهارت‌های خودمدیریتی بر پرخاشگری و مقبولیت اجتماعی در زنان زندانی تنکابن اثربخش است؟

آموزش مهارت‌های خودمدیریتی به‌عنوان یک رویکرد روانشناختی به منظور کاهش رفتارهای آسیب‌زا و افزایش توانمندی‌های فردی در مواجهه با چالش‌ها و تنش‌ها شناخته شده است. در میان گروه‌های مختلف اجتماعی، زنان زندانی به‌ویژه در زندان‌ها با مشکلات روان‌شناختی متعددی مواجه هستند که به‌شدت بر عملکرد اجتماعی و روانی آن‌ها تأثیر می‌گذارد. ضرورت اجرای این پژوهش از «ریسک‌پروفایل» متمایز زنان زندانی ناشی می‌شود: هم‌پوشانی انگ اجتماعی، محدودیت سرمایه

۱. Davis

۲. Rimayati, Sayekti, & Redjeki

۳. Kayaoğlu & Köse

۴. Çemç, Madak, Gülen, & Sönmez

۵. Martinez-Iñigo

۶. Butler

اجتماعی و ناپایداری عاطفی، احتمال تداوم پرخاشگری و افت «وضعیت جامعه‌سنجی» را در دوره حبس و پس از آزادی بالا می‌برد؛ مداخله‌ی ساختارمند خودمدیریتی با تقویت تنظیم هیجان، بازداری پاسخ و حل مسئله می‌تواند این چرخه را در نقطه تماس با سیستم کیفری مهار کند (ماچادو و همکاران، ۲۰۲۴).

از منظر پژوهش‌های انجام‌شده، خلأ شواهد زمینه‌مند درباره اثربخشی بسته‌های خودمدیریتی بر دو پیامد همزمان—کاهش پرخاشگری و ارتقای مقبولیت اجتماعی—در جمعیت زنان زندانی ایران، تصمیم‌سازی مبتنی بر شواهد را دشوار کرده است؛ تولید داده‌های بومی با قابلیت تعمیم درون‌نهادی، برای طراحی و استقرار پروتکل‌های استاندارد ضروری است (نورحکمه، سوسیلیانیگرو، و دیویتا، ۲۰۲۴).

در این میان، توجه به مهارت‌های خودمدیریتی می‌تواند نقش مهمی در کاهش این مشکلات ایفا کند. این مهارت‌ها، که شامل توانمندی‌های تنظیم هیجان، حل مسأله و خودآگاهی است، می‌توانند به زنان زندانی کمک کنند تا در مواجهه با تنش‌ها، رفتارهای منفی خود را کاهش داده و روابط اجتماعی بهتری برقرار کنند. اهمیت این موضوع به‌ویژه از آن جهت است که زندانیان زن در معرض تبعیض‌های اجتماعی و روانی زیادی قرار دارند و با به‌کارگیری روش‌های نوین مانند آموزش مهارت‌های خودمدیریتی می‌توان به بهبود وضعیت روانی و اجتماعی آن‌ها کمک کرد.

با اینکه در سال‌های اخیر مطالعات زیادی به بررسی مهارت‌های خودمدیریتی و تأثیر آن‌ها بر کاهش اختلالات رفتاری پرداخته‌اند، در چارچوب پیشگیری ثانویه و ثالثیه، «پنجره مداخله» در زندان زمانی است که می‌توان با آموزش گروهی خودمدیریتی، نوسان عاطفی و تکانشگری را کاهش داد و مهارت‌های بین‌فردی سازگار را تثبیت کرد؛ تأخیر در مداخله، هزینه‌های سازمانی و احتمال تعارضات درون‌فردی را افزایش می‌دهد و مقبولیت اجتماعی را به‌خطر می‌اندازد (لیامون و موریسون، ۲۰۲۴؛ تاون و همکاران، ۲۰۲۴). تحقیقات موجود درباره «زنان زندانی» و اثر آموزش «مهارت‌های خودمدیریتی» بر دو پیامد مقصد این پژوهش—«پرخاشگری» و «مقبولیت اجتماعی»—اندک، پراکنده و عمدتاً خارج از بافت حقوقی—اجتماعی ایران است؛ بدین‌معنا که تمرکز غالب مطالعات یا بر جمعیت‌های عمومی و مردان زندانی بوده یا بر شاخص‌های کلی «بهزیستی روان‌شناختی»، در حالی که برای طراحی مداخله‌های هدفمند در بندهای زنان، شواهد زمینه‌مند درباره تغییر در «رفتار خصمانه» و «وضعیت جامعه‌سنجی» ضرورت دارد؛ از این‌رو، این مطالعه با پر کردن «شکاف شواهد

۱. Machado

۲. Nurhikmah, Suslianingrum, & Dewita

بومی» و آزمون مستقیم دو پیامد رفتاری-اجتماعی، توجیه روشنی برای فوریت اجرا در این گروه پرخطر فراهم می‌کند (لیمن و موریسون، ۱، ۲۰۲۴؛ تاون و همکاران، ۲، ۲۰۲۴).

پژوهش حاضر با تمرکز میدانی بر «زندان تنکابن» و با طراحی آموزش گروهی مهارت‌های خودمدیریتی، مستقیماً به ادبیات «روان‌شناسی بالینی» و «روان‌شناسی اجتماعی» در زمینه اصلاح و تربیت زنان می‌افزاید؛ ارزش افزوده پژوهش نه صرفاً در تأیید اهمیت مداخله، بلکه در ایجاد «قابلیت تصمیم‌سازی» برای سیاست‌گذاران است: سنجش تغییر در پرخاشگری و مقبولیت اجتماعی می‌تواند مبنای تدوین «پروتکل استاندارد قابل‌پیاده‌سازی» در سایر زندان‌ها قرار گیرد و خلأ عملیاتی موجود در برنامه‌های بازپیوند اجتماعی را پوشش دهد.

از منظر پیامدهای کاربردی، انتظار می‌رود شواهد حاصل از این مطالعه با افزایش «اعتبار بوم‌شناختی»^۱، به ارتقای کیفیت طراحی مداخلات در محیط زندان منجر شود: در سطح نظری، آزمون پیوند «خودمدیریتی» با شاخص‌های «کارکرد اجتماعی» در زنان زندانی، مسیرهای تغییر (تنظیم هیجان، بازداری پاسخ، حل مسئله) را روشن‌تر می‌کند؛ و در سطح اجرایی، داده‌های دقیق برای تدوین کارگاه‌های گروهی کم‌هزینه و قابل‌مقیاس در اختیار روان‌شناسان، مشاوران و مدیران زندان قرار می‌دهد تا کاهش «رفتارهای پرخطر» و افزایش «پذیرش همتایان» را هدف‌گذاری کنند.

باوجود بدنه پژوهشی نسبتاً رو به رشد درباره آموزش مهارت‌های خودمدیریتی، ناهمخوانی‌هایی در «دوام اثر» گزارش شده است؛ برخی مطالعات به پایداری کاهش پرخاشگری اشاره کرده‌اند و برخی دیگر، اثر را کوتاه‌مدت دانسته‌اند؛ این مطالعه با «پیگیری زمانی» و استفاده از سنجش‌های حساس به تغییر (پرخاشگری حالت-صفت و جامعه‌سنجی مقبولیت) به شفاف‌سازی این ناهمخوانی کمک می‌کند و مدت‌زمان اثر را در بافت زنان زندانی مشخص می‌سازد که برای «برنامه‌ریزی تداومی مداخله» ضروری است (لی، کیم و چانگ، ۴، ۲۰۲۴).

این پژوهش از نظر تئوری به‌ویژه در زمینه روان‌شناسی بالینی و کاربردی در زمینه مداخلات اجتماعی و زندان‌ها اهمیت ویژه‌ای دارد. در سطح تئوری، این تحقیق به درک بهتر رابطه میان مهارت‌های خودمدیریتی و رفتارهای پرخاشگرانه در زنان زندانی کمک می‌کند و در سطح کاربردی، به بهبود روش‌های مداخلات روان‌شناختی در سیستم‌های زندانی می‌پردازد. نتیجه این پژوهش می‌تواند به

۱. Leamon & Morrison

۲. Town

۳. ecological validity

۴. Lee, Kim & Chung